Wprowadzenie

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 1, 7-10

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

35 EDUKACJA ELEMENTARNA

EETP 35(2015)1, ISSN 1896-2327

Drogi nauczycielu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Życie współczesnego człowieka nabiera przyspieszenia. Czas wolny jest jednym z najważniejszych problemów, stanowi nieodłączny składnik życia jednostki, wpływa na jego jakość. W obliczu wzrastającej liczby codziennych obowiązków, które niejednokrotnie przekraczają możliwości dorosłych i dzieci, szczególnego znaczenia nabiera umiejętność gospodarowania czasem wolnym. Ma on dla najmłodszych istotne znaczenie, zwłaszcza jako czynnik stymulujący ich wszechstronny rozwój. Sprzyja nie tylko odnowie sił i zabawie, ale służy poznawaniu rzeczywistości, wypracowywaniu nawyków, odpowiednich zachowań oraz nabieraniu wielu życiowych doświadczeń. Dziecięce działania podejmowane w czasie wolnym kształtują osobowość, rozwijają postawy społeczne, zainteresowania, zdolności poznawcze, sprzyjają poszukiwaniu własnej tożsamości i samoświadomości, regenerują siły psychiczne po odbytych codziennych zajęciach w przedszkolu i w szkole. Dobrowolność, przyjemność, radość oraz satysfakcja świadczą o atrakcyjności spędzania czasu wolnego przez dzieci. Dzięki temu poszerzają one swoje wiadomości, umiejętności, są wdrażane do autoedukacji i odbioru innowacyjności zmian edukacyjnych oraz pozaedukacyjnych. Wielu pedagogów czas wolny dziecka nazywa podokresem codzienności. Podkreślają w ten sposób jego zmienność pod względem ilości i jakości. Sposoby jego spędzania zależą od indywidualnych preferencji wychowanków i uczniów, a przede wszystkim od rodziny i szkoły. Od najmłodszych lat należy zatem uczyć podejmowania wartościowych

decyzji dotyczących organizacji czasu wolnego tak, aby podejmowane zajęcia optymalnie zaspokajały osobiste potrzeby dzieci, a przede wszystkim były zgodne z pożądanym modelem wychowawczym.

Problematyka czasu wolnego stała się w ostatnich latach treścią wielu prac badawczych i artykułów naukowych. Należy podkreślić, że znaczna część badań empirycznych koncentruje się wokół sposobów spędzania czasu wolnego w zależności od wpływu różnych czynników. Niniejszy numer czasopisma został poświęcony tej tematyce.

Renata Pater w swoim artykule przedstawia koncepcje rozumienia i definiowania czasu wolnego w ujęciu historycznym. Wskazuje na szczególne znaczenie jego planowania i wykorzystania działań podejmowanych przez dzieci w edukacji kulturalnej, pojmowanej jako aktywność kulturalna oraz szeroko rozumiany rozwój kompetencji kulturowych. Autorka wskazuje na wartość edukacji artystycznej, wychowania przez sztukę, partycypacji w planowaniu, organizowaniu i przeżywaniu czasu wolnego dzieci, który to w dużej mierze zależy od kultury czasu wolnego dorosłych. Analizując badania i prace dotyczące tego tematu podkreśla konieczność edukacji i wychowania najmłodszych do kultury czasu wolnego.

Własne refleksje dotyczące organizacji i form spędzania czasu wolnego przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym przedstawiają Jolanta Karbowniczek i Urszula Ordon. Autorki podkreślają, że współczesny świat, w swoim dynamicznym wymiarze, wymaga refleksyjnego i odpowiedzialnego spojrzenia na kwestię organizacji oraz wielowymiarowości czasu wolnego.

Katarzyna Szewczuk prezentuje wyniki badań empirycznych dotyczących najczęściej wybieranych form spędzania czasu wolnego przez dzieci klas III, pochodzących ze środowiska miejskiego i wiejskiego. Przedstawia też opinie uczniów dotyczące ich stosunku do wypoczynku.

Znaczenie wczesnych doświadczeń czytelniczych w przestrzeni czasu wolnego dzieci w wieku przedszkolnym opisują Marta Kromka i Katarzyna Ptaśnik-Cholewa. Według Autorek literatura dziecięca w oryginalny sposób urozmaica czas wolny najmłodszych. Istotną rolę przypisują rodzicom, którzy powinni motywować do czytania, a przede wszystkim rozwijać dziecięce zainteresowania czytelnicze. Czytanie książek to nie tylko szansa na wspólne spędzenie czasu, przygotowanie do dobrego startu w edukację, ale przede wszystkim fantastyczne wspomnienia wspólnie spędzonych chwil.

Zdaniem Anny Kowalczyk rodzice i nauczyciele powinni stworzyć dziecku warunki do aktywnego spędzania czasu wolnego, zgodnie z zainteresowaniami i preferencjami wychowanka. Autorka opisuje formy spędzania czasu wolnego przez uczniów z klas I–III.

Z kolei Ewa Sowa-Behtane przedstawia raport z interesujących badań empirycznych, dotyczących sposobów spędzania czasu wolnego przez dzieci z rodzin wielokulturowych. Analizuje takie formy spędzania czasu wolnego, które związane są z kulturą narodową matek i ojców.

Patrycja Kotaba i Ewa Miśkowiec wnikliwie omawiają formę spędzania czasu wolnego, jaką jest oglądanie telewizji. Zwracają uwagę, że jest to jeden z najczęstszych sposobów wykorzystania czasu wolnego przez dzieci. Autorki priorytetową rolę w kształtowaniu postaw wolnoczasowych przypisują rodzinie, wskazując na potrzebę dawania dobrego przykładu oraz zaangażowania w racjonalną organizację wspólnie spędzanego czasu.

Kolejny artykuł – Izabeli Bieńkowskiej i Jolanty Walaszek-Latacz jest próbą uświadomienia rodzicom i pedagogom zagrożeń, jakie niosą ze sobą nowoczesne metody dydaktyczno-wychowawcze czerpiące z obsesji świata na punkcie doskonałości oraz całkowitej organizacji życia dziecka i planowania jego przyszłości. Autorki patrzą na ten problem przez pryzmat filmu Scotta Harpera pt. „Wyreżyserowane dzieciństwo", dyskutując z poszczególnymi modelami wychowania i podkreślając znaczenie zabaw spontanicznych w rozwoju dzieciństwa.

Na zajęcia pozaszkolne jako formę aktywności rozwijającą zainteresowania dzieci w czasie wolnym wskazuje Justyna Domoń. Autorka, opierając się na przeprowadzonych badaniach własnych, opisuje rolę zajęć pozaszkolnych w rozwoju dziecka i w organizacji czasu wolnego oraz analizuje udział uczniów klas I–III w zajęciach pozaszkolnych w gminie Wieliczka.

Definicyjne ujęcie czasu wolnego, jego funkcji oraz aspektów odnajdziemy w ostatnim artykule autorstwa Marka Banacha. Autor koncentrując się na specyfice czasu wolnego dzieci klas I–III, przybliża teoretyczne aspekty oraz faktyczne preferencje w zakresie jego spędzania w oparciu o dostępny materiał badawczy. Ukazuje tradycyjne oraz nowoczesne sposoby jego wykorzystania.

Prosimy również zapoznać się z propozycjami metodycznymi, recenzjami publikacji książkowych oraz sprawozdaniami z konferencji.

Małgorzata Dubis

Zapraszamy także do publikowania na łamach naszego czasopisma tekstów naukowych, raportów z badań, recenzji najnowszych pozycji wydawniczych oraz sprawozdań z konferencji.

Informujemy również, że kwartalnik „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce" w roku 2013 znalazł się w wykazie ministerialnym czasopism punktowanych na liście B, uzyskując 4 punkty. Obecnie czasopismo zarejestrowane jest w trzech bazach naukowych: CEJSH, BazHum

i Index Copernicus. Od roku 2014 artykułom recenzowanym przypisany jest numer DOI z prefixem: 10.14632.

Wszystkie informacje o naszym czasopiśmie znajdują się na nowej stronie internetowej http://eetp.ignatianum.edu.pl

Zapraszamy wszystkich do współpracy.
Jolanta Karbowniczek – redaktor naczelny
Martyna Szczotka – zastępca redaktora naczelnego
Małgorzata Dubis – redaktor tematyczny numeru
oraz cały zespół redakcyjny